

ТЕЛЕМЕДИЦИНА: РАҚАМЛИ ТИББИЁТНИНГ ЗАМОНАВИЙ РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧИ

Jumayeva Muhabbat Mamadjon qizi

Buxoro innovatsion ta'lim va tibbiyot univerisiteti talabasi

muhabbatmamadjanovna@gmail.com

Eshonqulova Elnora

Buxoro innovatsion ta'lim va tibbiyot univerisiteti talabasi

muhabbatmamadjonova@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada telemeditsina tushunchasi, uning zamonaviy tibbiyot tizimidagi o'рни va ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, telemeditsinaning asosiy turlari, afzallik va kamchiliklari, xalqaro tajriba hamda O'zbekistondagi rivojlanish jarayonlari yoritilgan. Raqamli texnologiyalarning tibbiyot sohasiga kirib kelishi natijasida aholiga sifatli va tezkor tibbiy xizmat ko'rsatish imkoniyatlari kengaymoqda. Maqolada telemeditsinaning kelajak istiqbollari ham ilmiy nuqtai nazardan, asoslangan.

Kalit.so'zlar: Telemeditsina, raqamli tibbiyot, masofaviy tashxis, onlayn konsultatsiya, elektron sog'liqni saqlash, tibbiy axborot tizimi, innovatsion texnologiyalar.

Asosiy qism

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi sog'liqni saqlash tizimida ham yangi imkoniyatlarni yaratdi. Telemeditsina shu jarayon natijasida shakllangan bo'lib, u tibbiy xizmatlarni masofadan turib amalga oshirishga xizmat qiladi. Ushbu tizim orqali bemor va shifokor o'rtasidagi muloqot internet, videoaloqa yoki maxsus raqamli platformalar orqali ta'minlanadi. World Health Organization ta'kidlashicha, telemeditsina masofa muhim omil bo'lgan sharoitlarda tibbiy xizmat ko'rsatish imkonini beradigan samarali vositadir.

Telemeditsina turli shakllarda namoyon bo'ladi. Eng keng tarqalgan ko'rinishi — onlayn konsultatsiya bo'lib, bunda bemor o'z shikoyatlari haqida masofadan turib shifokorga murojaat qiladi va zarur tavsiyalar oladi. Shuningdek, laboratoriya tahlillari yoki tibbiy tekshiruv natijalarini elektron tarzda yuborish orqali masofaviy tashxis qo'yish amaliyoti ham keng qo'llanilmoqda. Ayrim surunkali kasalliklarda esa bemorning sog'liq ko'rsatkichlari maxsus qurilmalar orqali doimiy nazorat qilinib, ma'lumotlar shifokorga uzatiladi. Bundan tashqari, telemeditsina tibbiyot xodimlarining malakasini oshirish va tajriba almashish jarayonida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Jahon tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, telemeditsina rivojlangan davlatlarda keng tatbiq etilgan. Masalan, United States va Indiada qishloq va chekka hududlarda yashovchi aholi uchun masofaviy tibbiy xizmat tizimi samarali yo'lga qo'yilgan. Bu esa malakali mutaxassislariga murojaat qilish imkoniyatini kengaytiradi va tibbiy xizmatlardan foydalanish darajasini oshiradi.

Telemeditsinaning asosiy afzalliklaridan biri — vaqt va mablagʻni tejash imkoniyatidir. Bemor tibbiyot muassasasiga borish, navbat kutish kabi muammolardan xalos boʻladi. Shu bilan birga, favqulodda holatlarda tezkor maslahat olish imkoniyati yaratiladi. Ayniqsa pandemiya sharoitida telemeditsina insonlar salomatligini saqlashda muhim vositaga aylandi.

Shu bilan birga, telemeditsina muayyan muammolarni ham keltirib chiqaradi. Barcha kasalliklarni masofadan turib aniqlash imkoni mavjud emas, ayrim holatlarda bevosita tibbiy koʻrik talab etiladi. Internet sifati va texnik imkoniyatlar ham xizmat samaradorligiga taʼsir koʻrsatadi. Shuningdek, tibbiy maʼlumotlarning maxfiyligini taʼminlash masalasi alohida eʼtibor talab qiladi.

Oʻzbekistonda ham raqamli tibbiyotni rivojlantirish boʻyicha islohotlar amalga oshirilmoqda. Elektron navbat tizimi, raqamli tibbiy kartalar va onlayn maslahat xizmatlari bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Kelajakda sunʼiy intellekt va innovatsion texnologiyalar yordamida telemeditsina yanada takomillashishi kutilmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, telemeditsina zamonaviy tibbiyotning muhim va istiqbolli yoʻnalishi hisoblanadi. U tibbiy xizmatlarning ommaviyligi va sifatini oshirishga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalarning yanada rivojlanishi bilan telemeditsina anʼanaviy tibbiyotni toʻldiruvchi asosiy mexanizmlardan biriga aylanadi. Shuning uchun bu sohani ilmiy, huquqiy va texnik jihatdan qoʻllab-quvvatlash dolzarb vazifa boʻlib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. World Health Organization. (2010). Telemedicine: Opportunities and developments in Member States. WHO Press.
2. American Telemedicine Association. (2022). What is telemedicine? <https://www.americantelemed.org>
3. Bashshur, R., Shannon, G., Krupinski, E., & Grigsby, J. (2016). The empirical foundations of telemedicine interventions. Telemedicine and e-Health, 22(5), 342–375. <https://doi.org/10.1089/tmj.2016.0045>
4. Dorsey, E. R., & Topol, E. J. (2020). Telemedicine 2020 and the next decade. The Lancet, 395(10227), 859–860. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30424-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30424-4)